

”וּמַל יְדוּד אֱלֹהֶיךָ אֶת לִבְּךָ וְאֶת לִבְּךָ זָרְעֵךָ”

ספר דברים פרק ל

וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עֲלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה
וְהַקְּלָלָה ... (ב) וְשָׁבַת עַד יְדוּד אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעַתְּ
בְּקֹלוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּךָ הַיּוֹם וּבָנִיךָ בְּכֹל
לִבְּךָ וּבְכֹל נַפְשֶׁךָ: (ג) וְשָׁב יְדוּד אֱלֹהֶיךָ אֶת
שְׁבוּתֶךָ וְרַחֲמֶךָ וְשָׁב וּקְבַצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר
הִפְּצִיךָ יְדוּד אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה:

1) וּמַל יְדוּד אֱלֹהֶיךָ אֶת לִבְּךָ וְאֶת לִבְּךָ
זָרְעֵךָ לְאַהֲבָה אֶת יְדוּד אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל לִבְּךָ
וּבְכֹל נַפְשֶׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ:

אונקלוס הרגיש בהשמטת הערלה ופירש:
(ו) ויעדי יי אלהך ית טפשות לבך וית
טפשות לבא דבניך למרחם ית יי אלהך
בכל לבך ובכל נפשך בדיל חייד:

1. אבל מדוע רש"י איננו מתייחס להשמטה זו?
- כנראה שזה מובן מאליה...

מבאר הרבי:

מדובר אחר ש'ושבת... ושמעת בקולו... בכל
לבבך ובכל נפשך' - אזי כבר 'הוסרה הערלה'!

ובהכרח ש'מילה' זו [איננה רק 'שליטת האוטוס', -
שיכול להיות גם מ'יראה', אלא] עניינה שלב
נעלה יותר, שידרוג חיובי: 'ומל... לאהבה'!

2. ברם, המושג 'מילה' משמעו 'כריתה'
[שליטה] ולא 'הבאת אור חיובית'!
3. גם אם הכוונה ל'החדרת אהבה' - מדוע
מייחסים זאת לקב"ה, הלא גם 'אהבה' מוטל
על האדם לרוכשה!

אף שבחסידות מבואר שזה 'קשה על האדם':

אגה"ק סי' ד.

...והנה במילה יש שני בחינות מילה
ופריעה שהן ערלה גסה וקליפה דקה וכן
בערלת הלב יש ג"כ תאות גסות ודקות,
מילה ופריעה, ומל ולא פרע כאלו לא מל
מפני שסוף סוף עדיין נקודת פנימית הלב
היא מכוסה בלבוש שק דק בבחינת גלות
ושביה.

והנה על מילת הערלה ממש כתי' ומלתם את
ערלת לבבכם אתם בעצמכם אך להסיר
הקליפה הדקה זהו דבר הקשה על האדם
וע"ז נא' בביאת המשיח ומל ה' אלהיך את
לבבך כו' לאהבה את ה' אלהיך בכל לבבך
ובכל נפשך למען חייד ..

הרי גם 'הפריעה' מוטלת על האדם
לעשותה, [למרות ה'קושי'] כי בלעדיה
'כאילו לא מל' [שזוהי 'איתכפיא' מתאוות
היתר] - מדעו א"כ נאמר ש'ומל ה'
אלוקיך'?

⊠

מבאר הרבי הסבר פסיכולוגי:

'סטיית הלב' אל החטא, יכולה לבא משתי
סיבות:

• 'ערלת הלב' - אטימות לרוחניות ומשיכה
רגשית לתענוגות חומריים.

תיקונה: הוא 'הסרת הערלה' הגסה וגם
הדקה.

• השפעת החושים - [גם כאשר מבפנים נקי
הלב משאיפות חומריות] - אבל החושים
משפיעים באופן ספונטאני [העין רואה והלב
חומד]

אמנם לאחר תשובתם השלימה שהביא
לביאת המשיח - אין כבר 'ערלת הלב',

אבל **בעולם ישנו עדיין 'רע חיצוני'** [כמו קודם חטא עץ הדעת] – כך שבאמצעות החושים תיתכן 'השפעה חיצונית' על הלב להחטיאו...

כריתת הלב מהחושים

לזאת מבטיחם הקב"ה, שלאחר שעשו הם כל אשר ביכולת האדם ב'הסרת הערלה' – יעניק להם מלמעלה 'ניתוק החושניות', שהסביבה החיצונית לא תהא לה שום השפעה להסיר לבבם – **שזה דבר שרק הקב"ה יכול לעשות!** [שיהא מצבם כמו קודם חטא עץ הדעת]

דלא כהרמב"ן דברים ל, ו.

וזהו שאמרו רבותינו 'הגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ' אלו ימות המשיח, שאין בהם לא זכות ולא חובה **כי בימי המשיח לא יהיה באדם חפץ אבל יעשה בטבעו המעשה הראוי**, ולפיכך אין בהם לא זכות ולא חובה, **כי הזכות והחובה תלויים בחפץ:**

שהרי בהכרח גם בימות המשיח תהיה עדיין 'בחירה חפשית' [שהרי יהיה חיוב במצוות] – וכדכתיב 'ומל ה' אלוקיך את לבבך' [בשני יצריך]

אלא שאז 'ומל ה' אלוקיך' = 'חתוך הקב"ה את [לא את ערלת הלב, שכבר לא תהיה, אלא את] הקשר בין הלב' לחושים!'

כך שהבחירה אז תהיה **'שכלית'** ובלתי משוחדת מתאוות חושניות! ומאחר ו'מלאה הארץ דיעה את ה' – תבחר הדעת מרצונה החפשי בדרך המצוות ולא תיגרר לתאוות!

וה'מילה' שהאדם מל את עצמו, ומסיר את ערלת לבבו, הופכת רק אותו ל'מהול', אבל כאשר הקב"ה 'חותך' את לבבו מה'חושים' – זה הופך להיות תכונה גנטית אצלו, וממילא גם את 'לבב זרעך', שירשים תכונה זו...

ביטוח נצחיות הגאולה השלישית

עפ"י תובן ההנחה הבסיסית הגורסת שגאולת משיח [בית שלישי] תהי נצחית שאין אחריה גלות!

דלכאורה לפי המבואר שגם לעתיד עדיין תהא 'בחירה חפשית' שכלית על כל פנים, הרי יתכן אחר כמה מאות שנה גאולתיים, שוב יתגבר עלינו היצה"ר ושוב יהיה 'מפני חטאינו' ושוב נצא, חלילה, לגלות נוספת?...

אבל לפי ביאור הרבי, יובן שמאחר והקב"ה מבטיח שאחר תשובתנו השלימה 'ומל ה' אלוקיך' את הקשר בין הלב לחושים, לא יהיה מצב שהסביבה החיצונית 'תייבא' אל לבנו תאוות חדשות ותחטיאנו!

'מוהל ראשון הוא מוהל אחרון'

לפי האמור תתורץ השאלה הידועה: מדוע לא מל אברהם אבינו את עצמו, קודם שנצטווה, מיד בעומדו על דעתו?

כי ידע אברהם – אבי האומה ושורשה – שאם הוא ימול בכוחות עצמו, יצליח רק להסיר את הערלה, אבל אין בכוחו לנטרל את לבו מ'חושיו'.

ומאחר ו'מוהל ראשון הוא מוהל אחרון', אזי גם לעתיד לבא בגאולת המשיח, נצליח רק להסיר הערלה, אבל מה 'יבטח אותנו' שנשלוט על החושים!?

אבל כשמל בגיל 99 כאשר נצטווה, אזי 'זכרות עמו הברית' – הקב"ה מל אותו [כמ"ש 'נימול אברהם' בנין 'נפעל'] – אזי זכה לשליטה בחמישה איברים של החושים [והפך מ'אברם' ל'אברהם' – רמ"ח איברים בשליטה מלאה]

ובזכות זה גם ה'מוהל האחרון' לעתיד לבא יהיה הקב"ה בעצמו ש'חתוך את השפעת החושים' שהיא הבסיס ל'ביטוח-הנצח' של הגאולה!